

Popiešius PIUS IX sako:

"Kiekvieno kataliko yra šventis priedermė paremti katalikų spaudą ir ją kuo plačiau paskleisti tarp žmonių. Geri laikraščiai yra naujų žmonių dailė ir verti didaus užmojo."

Organas Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Sv. Juozapo Darbininkų Kooperatyvos Sąjungos

DARBININKAS

— Eina —

UTARNINKAIS, KETVERGAIS IR SUBATOMIS

Metams \$4.50
Užrašyti ir Bostono apskrityje metams \$5.50

"Darbininkas"

366 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. South Boston 620.

No. 142. Metai IX.

ANTRADIENIS, GRUODŽIO 16 D., 1924.

Kaina 4 centai.

Gompers'as Mirė Subatoje.

GOMPERSO LAIDOTUVĖS KETVERGE.

Samuel Gompers, Amerikos Darbo Federacijos prezidentas, mirė San Antonio ligoninėje per reitos subatos rytą. Pėnųčio jis buvo pasitaisęs ir išrodė, kad atsigriebs, bet vakarop susilpnėjo ir 4 val. subatos rytą mirė.

Garsiam darbininkų vadui tapo suteikta augščiausia pagarba, kokia tik teikiama šioje žemėje. Ji pagerbė taip, kaip nei gubernatorius nebūtų pagerbęs.

Miesto majoras John W. Tobin su miesto delegacija ir uni-jų atstovais palydėjo katofalka iki stoties. Lydėjo teipgi 50 gaisrininkų, tiek pat policistų ir būrys motoreiklininkų. Kūnas tapo atgabentas į Washingtoną. Šitam už Amerikos darbininkų teises kovotojų suteikta tokia pagarba, kaip pasizymėjusiam vadui karo lauke.

Užuojauna iš visur.

Pasklidus žiniai apie Gompers'o mirtį pasipylė į Amerikos Darbo Fed. centrą Washingtono užuojaunos telegramos. Pirmas užuojauną išreiškė prez. Coolidge.

Gedūlingas traukinys lėkdamas į Washingtoną apsisitojo 16-koj vietų, kur darbininkų visuomenės ir valdžios delegacijos atėjo išreikšti pagarbą.

Darbininkų vado kūnas bus Elkų klubo namuose ir ten bus laikomos pamaldos. Kadangi Gompers buvo žydas, tai už jį pamaldas laikys du rabinai.

Elkų kapelionas ir masonų kapelionas.

Gompers'o kūnas bus Elkų klube iki ketvergo 9 val. ryto. Pirmos pamaldos taps atai-kytos grynai žydiškos.

Ketvergo Gomperso kūnas bus atgabentas į Torrytown, N. Y. Ten vėl bus laikomos pamaldos ir palaidotas netoli Andrew Carnegie. Abi velioniai gyvendamų buvo aštriais prišininkais. Mirtis abu suvienijo. Ten taip pat ilsis milijonierius William Rockefeller. Gomperso pirmoji pati ir duk-tė yra palaidotos Washingtono žydų kapinėse. Bet tos kapinės esančios pilnos. Todėl paties Gomperso noru jis laidoja-mas Sleepy Hollow kapinėse. Tos kapinės nėra žydiškos ir dabartinė jo našlė galės būti palaidota šale Gomperso, nes ji nėra žydė.

Grabnešiai bus Amerikos Darbo Federacijos valdybos nariai.

Paskutiniai žodžiai.

Gompers prieš pat mirtį paskutinius žodžius pasakė nusei Matildai May. Jis pasakė: "Nurse, this is the end, God bless our American institutions. May they grow better day by day." "Nurse, tai jau galas. Palaimink, Viešpatie, Amerikos įstaigas. Teinie jos geryn diena iš dienos."

Mirė labai ramiai, kaip sal-džiai užmigdamas.

Mirštant vieną Gomperso ranką laikė Duncan, kūrso nuo senos bendrai su velioniu veikė. Antrą ranką laikė William D. Mahon iš Detroit, stryktarių u-nijos prezidentas.

ZUVO AUTOMOBILIUJE.

Baltimore, Md. — Keturi žmo-nės, važiuavę automobiliu, žu-vo, kaip jų automobiliu tren-ke traukinis.

ZUVO GAISBININKAS.

Middletown, N. Y. — Vidur-miestyje buvo didelis gaisras. Nuostolių už \$200,000. Vienas gaisrininkas žuvo ir kitas smu-kinai sužeistas.

GAUS DAUGIAU.

Vakarinės Kanados farma-riai šiemet už kviečius gaus \$175,000 daugiau, negu pernai. Taip yra dėlto, kad šiemet lai-nos didesnės.

PASINAUDOJO MIGLA.

Anglijoj buvo užėjus migla ir tęsėsi per 60 valandų. Per tą laiką pasinaudojo plėšikai. Jie pavogė vien Londone daiktų už apie \$100,000.

PREMIERAS "SERGA".

Francijos premieras "ser-ga" ir dėlto turėtų resignuo-sias. Francijos premieras Herriot neįstengė gerai valdy-ti ir palaikyti tvarką. Todėl buvo aštriai kritikuojamas.

REMIJA VAIKŲ ĮSTATYMA.

Washington. — Amerikos di-džiųjų universitetų teisinį sky-rių dekanai užgyrė vaikų dar-bo amendmentą.

KRUVINOS RIAUSĖS.

Maskva. — Kai Trockis, ka-ro ministeris vyko Kaukazan "gydytis", tai Maskvoj kilo riaušės. Trockio šalininkai iš-kilmingai lydėjo jį. Tas neti-ko "čekai" ir iš to kilo kruvi-ni susirėmimai.

LIETUVOS PREKYBA, PRA-DZIOJE 1924 M.

Lietuva, viena iš visų Balti-jos valstybių, tegalėjo parody-ti prielankų prekybos balansų už pirmus šešius 1924 m. mėne-sius. Nuosimintinis ryšis tarpe išvežimų ir įvežimų siekia 117, sulyginus su Latvijos 53, Finlandijos 68, ir Estonijos 75. Lietuvos prekyba su svetimo-mis šalimis parodo padidėjimą 70 nuosimintų virš 1923 metų. Išvežimai pasidvigubino vertė-je, o įvežimai padidėjo 47 nuo-simintais. Prekybos statistikos už pirmus šešis mėnesius rodo išvežimus, kurie siekia 124,966,820 litų (\$12,496,820) ir į-vežimus, kurie siekia 107,018,000 litų (\$10,701,800), tuomi sudarast prekybos balansą 17,950,200 litų (\$1,795,020). Įve-žimai 1925 metais siekė 73,517,500 litų (\$7,351,750) ir išveži-mai 63,132,900 litų (\$6,313,290), kuris tuomet sudarė ba-lansą 10,384,600 litų arba \$1,038,460.

DARBININKŲ VAJUS

LDKS. naujų narių ir "Dar-bininko" skaitytojų prirašinė-jime karas įkarsėja — Cam-bridgiui su Detroitu darosi šil-diau, mat pastaruoju laiku sto-jų darban gyvį Clevelando darbuotojai su savo kerb. kle-bonu kun. Vilkataičiu ir pagar-sė Sąjungos augintojai Mon-telliečiai su savo klebonu kun. J. Svagždžiu. O jau kur ele-vandiečiai su pagalba savo nenulstančio klebono stoja, tai ten jau darosi karšta ir darbas degte dega pirmyn. Gi apie montelliečius neber ko ir kal-bėti — su ateinančiu sekmadi-niu jie žada įstovėti pirmoje vietoje. Jie tik aštuoniais na-riais turi mažiau už Detroitą ir Cambridgių. O vajing prakal-bų da pas juos nebūvo — bus sekmadienį, gruodžio 21 d. Čia jie žada parodyti ką Mon-tellas gali.

Kitų kuopų darbuotojai už-mirškė apie šaltį, meskit ko-tus nuo pečių ir traukite me-džionėn naujų narių. Sąjuskit taip kaip Gompers, Markuzas, Tamoliūnas, Jėskelavičius, Ka-mandulis juda, tai Montellas ir nepajęs sav s apsisvai-nikuoti.

Kalėdos ateina. Perkam draugams dovanas. Džiaugia-mės su jais. Apdovanokim sa-vo sąjungą naujais nariais ir

"Darbininko" skaitytojais. Ta-da galėsite daug linksmiau švesti Kalėdas, nes žinosite, kad dalynatės Kalėdų mintimis "Darbininko" skytyse.

Darbininkai! kelkinės, eiki-me, dirbkime, organizuokimės — spieskimės po viena darbi-niškia Lietuvių Darbininkų Kooperatyvos Sąjungos vėlia-va.

Vajaus Vedėjas.

BIELOVIEŽO MIŠKŲ KONCESIJA.

Belaukiant sutarties Bie-loviežo miškų registracijos klau-syme, gautas leidimas pradėti medžiavimą, ir darbas da-bar tęsiamas. Sunkiausia pro-blema, tai pernešimas medžių į pajūrį. Tai išrišta, gavus lei-dimą nuo Lietuvos valdžios pa-leisti juos Nemuni į Klaipėdą. Už tą privilegiją Lietuvos Val-džiai bus mokama 3 litus kiek-vienam kubiskam metrui (\$70 inkstančiui pėdų).

Klaipėdoj yra malūnas, su kuriom padaryta sutartis ga-benti visus minkštus medžius. Bielowiežo apeliunkį randasi keturi tartokai, kurių užtenka dabartiniam medžių piovimo reikalams. Didelė dalis tų me-džių bus supiaustyta geležinke-lių tiesimui. Sulyg sudarytų plėnų, jie bus supiaustomi ir nuleidžiami į Klaipėdą, iš kur jie bus sukrauti ant laivų.

Laivininkystės reikalai. Kai kurios garlaivių draugijos New Yorke, Londone ir Paryžiuje patiekė Lietuvos Susisiekimo Ministerijai pasiūlymą bendrai laivų draugijai įsteigti. Drau-gijos sutinka tam tikromis są-lygomis pristatyti Lietuvai po-rą laivų. Susisiekimo Ministe-rija šį pasiūlymą įteikė Jūri-ninkų Sąjungai.

Sekamųjų metų pradžioj bus pradėtas statyti šventosios žio-tys Palangos žvejųostas.

Kalinių gaudymas. Iš šio va-sarą pabėgusių Kauno Sunkų-jų Darbų Kalėjimo 74 kalinių jau yra sugauti 64 kaliniai; 10 kalinių dar tebeslapstosi ir poli-cijos yra ieškomi.

Veliuonos piliakalnių ties

Išrado budą dirbti aukšą

DIRBTINAS AUKSAS.

Berlin. — Išėjo aiškėn žinia, kad vienas Vokietijos moksla-vyris, pasekmingai daro ban-dynus padarymo aukso iš pi-gesnių metalų. Jis mažą šmo-telį išdirbęs, padavė pinigų kalvės valdybai. Valdyba pri-pažino kad tai tikras auksas \$1.75 vertės. Profesorius pa-sakė, kad tas jam atšėję 10c. padaryti.

Amerikos kapitalistai bande tą išradimą nupirkti. Nes jei tikrai pasekmingas bus naujo aukso išdirbimas, tai tada ant-sonų eina auksas ir padaro bai-siausią revoliuciją visame pa-saulyje. Kadangi Amerike aukso yra daugiausia, būtent apie \$9,000,000,000, tai Ame-rika iš to išradimo labiausia nukentėtų.

MINISTERIŲ POSĖDIS PRIE LOVOS.

Francijos premieras serga slogomis. Svarbiems reikalams esant kiti ministrai suėjo pas jį ir prie jo lovos laikė posėdį.

NEDALYVAUS PARODOJ.

Vokietijos ministerių kabi-netas nutarė nedalyvauti ren-giamoje Paryžyje parodoje. Tą daro dėl stokos pinigų.

MOTERIS PASIKORĖ SAVO PIAUKAIS.

London. — Prieš septynis me-tus vyras ir jo pati buvo įtarti nužodyme moteris, kuri jų na-me gyveno. Dabar išsiaiškino, kad minėta moteris pati pasi-smaugė savo plaukus. Minėti vyras ir moteris buvo įkalinti. Dabar paleisti.

nas kautynėse su kryžiuočiais, iki šiol buvo privačiose ranko-se ir apleistas. Dabar jis tapo iš privačių rankų atimtas ir pa-vestas globoti Lietuvai Pagra-žinti Draugijai. Tuo būdu ši brangi lietuviui istorinė vieta liko visos tautos nuosavybė ir bus atitinkamai prižiūrima ir branginama.

Palangos kurorto lankymas kasmet didėja. Pav. 1922 m. vasarą aplankė 1338 Lietuvos piliečiai ir 197 svečiai. 1923 m. 1362 Lietuvos piliečiai ir 106 svečiai. 1924 m. 1901 Lietuvos piliečiai ir 169 svečiai.

("Karys")

Kova su epidemija.

Šiais metais Panevėžio apskritį Vadoklį, Krekenavos ir Nanjamiesčio valsčiuose buvo labai išsiplėtusi dyzenterijos epidemija. Apskrities gydyto-jo D-ro Sidlausko pastangomis, peremiant Sveikatos D-tui ir apskr. Valdybai lėšomis, buvo suorganizuotas epidemijos pre-sonalas, kuris per dvi mėnesius, sunkiai kovodamas su šia bla-ruzia liga, 31-X. š. m. galutinai dyzenteriją likvidavo. Visus metus Panevėžio apskrityje siautė įvairios užkrečiamos li-gos, bet savivaldybių organai ne per daug apie tai buvo susi-rūpinę.

Spalio 27 d. Panevėžyje yra užregistruotas vienas susirgi-mas demėtosios šiltinės, tai pir-mas pranašas panevėžiečiams, kad visuomenės sveikatos prie-šas visai nebetoli. Kovoti su užkrečiamomis ligomis galima tik įsteigus užkrečiamųjų ligų ligoninę ir izoliacijos namą. Mes jų neturime — sveikatos reikalai pas mus paliekami paskutinėj eilėj. Mes tikime, kad naujai mūsų išrinktieji sa-vivaldybių organai rūpestin-gai atsines ir visuomenės svei-katos apsaugą ir padarys ata-tinkamus žygius kovai su epi-demijomis.

Bankų Panevėžyje yra 12 ir 2 bankinės kontoros.

Užprotestuoti rinkimai. Te-ko patirti, kad apskrities val-dyba užprotestavo Ramygalos, Piniavos, Andrioniskio ir Kre-kenavos valsčių tarybų vykdo-mųjų organų rinkimus.

Naujųjų šaukimas. Lapkri-čio 3 d. pasibaigė naujųjų, gi-musių 1903 m., šaukimas Pane-vežio apskrityje. Šaukimas pra-ėjo ramiai. Daugiau išsigeru-sių galima buvo pastebėti Ka-piškio ir Troškūnųose. Pavyz-dingai užsilaikė naujokai Sedu-voje ir Ramygaloje. Priimta apie 1500 stipraus, gražaus jaunimo, kuris su dideliu ūpu prašė skirti daugiausia iš spė-rijalės kariuomenės dalis: ka-valeriją, artileriją, inžineriją.

Ministerių Kabinetas lapkri-čio 12 d. priėmė dviem skaity-mais alkololiniams gėrėjams mažmenomis pardavinėti įsta-fymo projektą. Šio projekto suteikiama palengvinimų alaus pardavinėtojas. Projektas šio-mis dienomis bus priimtas tre-čiųjų skaitymu ir patiektas Seimui.

Skiepymas. Sveikatos De-partamento iniciatyva šiemet Panevėžio apskrityje įskiepyta nuo raupų 2,600 žmonių. Pra-citais metais buvo įskiepyta 3,000 žmonių, skirtumas 40 žm. 19123 m. buvo skiepyjama vel-tui, o šiemet imta po 50 et. nuo žmogaus, kas yra visai nebran-gu, privatiniai skiepytojai im-davo nemažiau, kaip po 1 lt. Ateinantiems metams reikėtų savivaldybėms organizuoti raupų skiepyimą veltui. Svei-katos Departamentas duoda raupų skiepus veltui kiek tik reikalinga, tik savivaldybėms reikėtų pasiimti ant savęs skie-pymo išlaidos. Įskiepyti tu-rį visi.

Kupiškis. Kupiškį prie pa-rapijos bažnyčios yra senelių prieglauda — pabagim vadin-a-ma. Prieglauda užima akme-ninį namą, susidedantį iš kambarių. Dabar prieglaudoj yra 16 senelių moterų. Kai kūr-jos jų turi daugiau 100 metų. Kambariai apleisti ir reikalau-ja kapitalinio remto, stogas kiauvas, visos namas drėgnas. Senelės apliktos Dievo globai ir apie maistą bei kūrų rūpi-nasi pačios. Laikas nuo laiko kai-miečiai atveža joms maisto, bet jis teikiamas senelėms neorga-nizuotai, dėlto kiti senelių tarpe tankiai būna nesusipratimai. Laikas būtų Kupiškio visuome-nėi bei savivaldybei susirūpi-n-ti savo valstiaus neturtingų senelių globa.

Javų kainos.

Vilkaviškis. Lapkričio 7 d. buvo turgus. Žmonių priva-žiavo ne per daug, nes palijus keliai labai pablogo. Javų tą-dieną maža kas atvežė, jei tie-kur arčiau plentų gyvena. Šie-met rugiai kasdien vis brang-ta. Visi jau ant kelių klaus-i-nėja tik rugių. Pirkejų daug — pardavėjų maža. Tą dieną kainos rinkoje buvo tokios: ru-gių centneris 30-33 l., kviečių 30-36; miežių 24-26; avių 10-20; žirnių 30-32; sėmenų 37-38; bulvių 8-9; kopūstų kapa 7-8; obnolių, kriaušių 5-10; sena-avis 30-40; jauna avis (erla-kas) 15-25; paršas 4 savaitės 10-12; žagis 15-20; antis 5-5.50; višta 3-5; gaidys 3-4; dešim-ti kiaušinių 300c; sveras svien-305c; avies kailis 6-6.50; sva-ras vilnų 3.00 c.; lašinių at-3.00 c.; paršienos — 2.50 c.; mē-sos sv. 80 c.; juodos duonos sv. 35 c.; baltos — 60 c.; pyrago — 80 c.; vežimas maikų 30-40 r. ty.

Esant lietingai vasarai, da-lybų šiemet liko neparvėję ir sunaikinto plynėse, todėl ro klausimas yra opus, ypač lo-kai nuo girių gyvenamieji.

NELAIMĖS

BANDĖ NUŽUDYTI KRASIŲ.

Paryžius. — Moteris rusiškos kilmės bandė nužudyti Ru-sijos ambasadorių Krasiną. Ji tuomi norėjo bolševikams at-keršyti.

NUSKENDO LAIVAS.

Tokio. — Japonijos laivas Kwanto audroje nuskeno. Žuvo kartu 150 žmonių.

REIKALAUJA STIPRESNĖS VODKOS.

Rusijos valdžia buvo legali-zavusi vėdą iki 30 nuoš. Bet to žmonėms nepakanka. Jie nori iki 95 nuoš. Per pasta-ruosius 18 mėnesių valdžia konfiskavo 400,000 samagon-kos dirbyklas, sunaikino 2,000,000 galonų samagonkos ir tei-sė 338,000 žmonių už samagon-kos dirbimą.

ISVAŽIAVO Į PIETUS.

Maskva. — L. Trocki, Rusi-jos karo ministeris, apleido Maskvą ir išvažiavo į Kauka-zą gydytis.

GAJ CARAS DAR GYVAS

New York. — Atvykusi Ame-rikon Rusijos "carienė" Di-džiojo kunigaikščio Kirilo žmo-na sako, kad ne visi dar tiki, kad caras Nikolajus nugalaby-tas. Sako, kad jo motina, ku-ri yra Danijoj netiki, kad ca-ras Nikolajus nužudytas. To-dėl ji apgailestauja, kad D. K. Kirilas pasiskelbė caru. Tas padarė susiskaldymą Rusijos monarkistų tarpe.

NUGALABJO JAUNA ŽMOGŽDĮ.

Columbus, Ohio. — Alexan-der Kuskiz tapo nuteistas sėsti elektrikinėn kedėn už nužudy-mą savo 13 m. puseserės. Jis sėdo kedėn visai ramiai.

NUŽUDĖ KETURIS OFICIERIUS.

Meksiko valdžia pasmerkė miriop keturis karininkus. Vie-nas jų buvo generolas, vienas majoras ir du kapitono. Jie nugalaboti už tai, kad buvė maikštininko Coello tarnyboje.

